

Lapsevanemaks olemise mure: ootused ja võimalused

Tiina Hiob, Psühholoogia instituut
Kerli Kuusk, Lastekaitse Liit

Vanemliku stiili – *parental style* – seos meediatarbimise reguleerimisega ning ootustega riigi regulatsioonile ning seadusloomele infoühiskonnas

Diana Baumrind (1991) - Baumrind lähtus vanemliku stiili määramisel kahest lastega suhtlemisel valdavast tunnuse paarist: soojus/lähedus – tõrjumine ja piiramine-lubamine.

4 peamist vanemlikku stiili

- ▶ Autoritatiivne (otsustav, määrav) – usaldusväärne, interaktsioon lapsega on soe/lähedane, kuid seejuures määrav ja piirav
- ▶ autoritaarne - käskiv, võimutsev, kuuletumisel põhinev, interaktsioon on tõrjuv ja piirav
- ▶ järeleandlik - leebe (*indulgent*) interaktsioon on soe ja lähedane kuid mittepiirav e lubav
- ▶ hooletusse jättev (*neglecting*), interaktsioon on tõrjuv ja lubav

Ameerika teadlased L. Carlson, Russell N. Laczniak ja Ann Walsh (2001) on uurinud vanemliku stiili seost meediatarbimise reguleerimisega ning selle seost laste sotsialiseerumisprotsessiga.

- ▶ autoritatiivsed vanemad **eelistavad ise määrata oma laste meediatarbimist**, nad pooldavad pigem vanemate teadlikkusele ja vastutustundele rõhumist kui kolmanda osapoole (nt. riik või laste huvide eest seisvad organisatsioonid) sekkumist
- ▶ leebet ja järeleandlikku stiili rakendavad vanemad tunnevad mõningast vastutust laste teletarbimise määramisel, kuid siiski usaldavad pigem **meediakanali eneseregulatsiooni**
- ▶ autoritaarsed vanemad eelistavad **riiklikku ja sõltumatut regulatsiooni**
- ▶ hooletusse jätva stiili järgijad andsid juhuslikku tagasisidet

Nagu näha – muuhulgas määrab ka vanemlik stiil vanemate ootsued regulatsioonile.

Interneti turvalisuse alase teadlikkuse tõstmine

- ▶ Omades teadmisi saame edukamalt kasutada võimalusi, mida suhtluskeskkond pakub. Õigusnormid ja hea tava reeglid kehtivad igas suhtluskeskkonnas.
- ▶ Omades teadmisi mõistame me paremini oma tegude tagajärgi. Sõnavabadusega kaasneb vastutus teo ja öeldu eest.
- ▶ Omades teadmisi saame edukamalt vältida ohtusid ning julgeme ja oskame abi küsida.
- ▶ Täiskasvanute vastutus on käitumiskultuuri ja hea tava reegleid noorematele edastada ja selgitada.

Interneti turvalisuse alase teadlikkuse tõstmine Lastekaitse Liidu “Peremeedia” projekti näitel

- ▶ **Eesmärk:** Suurendada laste, lastevanemate ja nendega töötavate isikute **meediapädevust**.
- ▶ Meediapädevus: oskus infotulvas vajalikku teavet üles leida, teha teadlikke valikuid ning ennast meedia kaudu väljendada ja oskust trükimeedias, televisioonis, raadios, internetis ja mobiiltelefoni kasutades orienteeruda.
- ▶ **2009. a. eesmärk:** Suurendada laste, lastevanemate ja lastega töötavate isikute teadlikkust võimalustest ja ohtudest, mida kätkeb endas interneti ja mobiiltelefoni kasutamine, et nad oskaksid teha õigeid valikuid seadmata ennast ja teisi ohtu.

Teadlikkuse tõstmise kanalid

- ▶ Veebikeskkond www.peremeedia.ee harimaks lapsi ja lapsevanemaid ning õpetajaid.
- ▶ Koolitusseminarid koolides õpilastele, õpetajatele ning lapsevanematele.
- ▶ Metoodilised infomaterjalid peredele paber kandjal (*e-safety kit*).
- ▶ Oluline: siseriiklik ja rahvusvaheline koostöö

www.peremeedia.ee

Sõnumid:

- ▶ Laps: Iga päev meid mõjutav meedia on huvitav ja võimalusterohke kui sa tead, kuidas ta toimib.
- ▶ Lapsevanem: Õige meediatarbimine aitab kaasa teie lapse arengule.
- ▶ Õpetaja: Meediateema käsitlemine Sinu õpetatavas aines muudab selle elulähedasemaks.

- ▶ Parim praktika ja info edastamine
- ▶ **Foorum – teie ootused ja mured?**

Koolitusseminarid koolides

- ▶ Koolitusseminaride läbiviimine koolides
 - ▶ andmekaitse ja internetiohutuse alase info edastamiseks ja selgitamiseks
 - ▶ õpilastele ja
 - ▶ õpetajatele ning ka
 - ▶ lastevanematele.
-
- ▶ Koostöös Andmekaitse Inspektsiooni, Tartu Ülikooli ja Tallinna Ülikooliga koolitatakse koolitajad, keda hiljem saab kutsuda kooli seminare ja arutelusid läbi viima.

Interneti turvalisust käsitlev metoodiline materjal (*e-safety kit*)

- ▶ **Eesmärk: harida peresid internetiturvalisuse teemadel lapsevanema ja lapse vahelise dialoogi soodustamise kaudu.**
- ▶ Sisaldab:
- ▶ 2 internetiturvalisust käsitlevast teabevihikut, millest üks on mõeldud lapsele ja teine lapsevanemale,
- ▶ interneti kasutamise kuldsete reeglite lehest ja
- ▶ 12 situatsioonikaardist.
- ▶ Käsitletavat teemasid on arvuti kaitse (viirused, spam), kommunikatsioon (pildid ja veebikaamerad, profiili loomine, võõrastega suhtlemine), küberkiusamine ja meelelahutus ning allalaadimine.

- ▶ Välja töötatud Insafe poolt

Rahvusvaheline ja siseriiklik koostöö

- ▶ Euroopa Liidu turvalise interneti programm, mille eesmärgiks on edendada interneti ja uute tehnoloogiate turvalist kasutamist.
- ▶ Koostöögrupp, mis seisab laste turvalisuse eest internetis, koordineerib Sotsiaalministeerium.
- ▶ **10. veebruar Interneti Turvalisuse Päev**
- ▶ Meedikampaania interneti ohtudest
- ▶ Avalik loeng lapsevanematele

Täname tähelepanu eest!

dinah@tlu.ee

kerli@lastekaitseliit.ee